

Inhoud

WOORD VOORAF	7
INLEIDING	9
De relatie tussen bouwgeschiedenis en de ikonologie van de architectuur 9 – De relatie tussen geschiedwetenschap en ikonologie van de architectuur 10 – Ikonologie van de architectuur 15	
I DE SYMBOLISCHE BETEKENIS VAN HET GEBOUW. OVERZICHT EN CLASSIFICATIE VAN DE BETEKENISASPECTEN	19
1 De symbolische betekenis van het gebouw. Een synchronisch overzicht	21
1.1 De periode vóór 1000 21 – 1.2 De vroeg elfde-eeuwse kerk tot de wijding ten tijde van proost Geldulfus (1039) 21 – 1.3 De kerk tijdens de ambtsperiode van proost Humbert (ca. 1068-ca. 1078) 25 – 1.4 De kerk tijdens de ambtsperiode van proost Gerhard von Are (vóór 1154 tot na 1160) 38 – 1.5 De kerk tijdens de ambtsperiode van proost Christian von Mainz (ca. 1165) 40 – 1.6 De kerk gedurende de ambtsperiode van proost Lotharius von Are Hochstaden (1180-ca. 1192) en van proost Dietrich von Are Nürburg (ca. 1192-1198) 43	
2 Maasland niemandsland. Het probleem van het streek-eigene	44
3 De 'Sensus allegoricus'. Het probleem van een historisch verantwoorde classificatie van de betekenisaspecten	58
3.1 De '(immanent) symbolische Bedeutung' 61 – 3.2 De 'geschichtliche Bedeutung' 64 – 3.3 De 'allegorische Bedeutung' 68 – 3.4 De 'clericale' allegorie 79 – 3.5 De 'politieke' allegorie 81	
II DE OOSTPARTIJ	87
De elfde-eeuwse absis met portalen	87
Beschrijving van de huidige toestand 87 – Beschrijving van de portalen in de voorafgaande eeuwen 92 – Gebruik van de portalen 96 – Kerken met een vergelijkbare opzet: absis tussen twee portalen 97	
De twaalfde-eeuwse absis met torens	118
Beschrijving 118 – Restauratie 120 – Verwante absiden met dwerggalerij en torens 124 – De datering van de oostabsis en de torens 127 – Het type van de absis met dwerggalerij en twee torens 138	

III DE DUBBELKAPEL	147
Antiqua capella in ambitu	147
Sacrarium Inferior	157
Het oratorium van het kapittel	158
Type en betekenis van de architectonische dispositie	161
IV HET SCHIP	165
V DE WESTPARTIJ	195
Nadere datering van de bouwsculptuur	195
De kapitelen van groep 'A' 202 – De kapitelen van groep 'B' 213 – De kapitelen van groep 'C' 214 – De waardering van de bouwsculptuur van het westwerk van de Sint-Servaas in de tijd van haar ontstaan 215	
De 'Stad Gods' als het 'Heilige Paleis' van de keizer	222
De cenotaaf en het altaar van Monulfus en Gondulfus 223 – De tweedeling van de kerk als aanduiding van het 'Regnum' en het 'Sacerdotium' 225 – 'Civitas Dei' en 'Sacrum Palatium' 228 – De 'tempel van Salomo' en het 'paleis van David' als voorbeeld 252 – Het dubbel-reliëf op het tribunaal 255 – Het rechthoekige reliëf 264 – De 'Sedes Sapientiae' 269 – Het tympaanvormige reliëf 270 – De 'Porta Coeli' 275	
De rijksonmiddellijke 'eigenkerk' van de proost	278
De iconografie van de 'Hoge Heerlijkheid' 286 – Bouwheren en bouwdata 293	
De kerk van de Heilige Karel de Grote	297
'Ara Regalis' 301 – Het 'Kerkwijdingsfeest' van de westbouw 303	
De triomf van Christian von Mainz	304
De Christus Salvator 308 – Maria op het Capitool 313 – Sankt-Mariam-Kapitol 314	
NOTEN	320
LIJST VAN AFKORTINGEN, SCHRIFTELIJKE BRONNEN EN LITERATUUR	359
FOTOVERANTWOORDING	373
ZUSAMMENFASSUNG	374
REGISTERS	380
Op persoonsnamen 380 – Op geografische namen 385 – Op zaken en begrippen 389	